

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

20 maart 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over alternatieve waterbevoorrading voor bedrijven in de regio Kortrijk-Waregem

Interpellatie van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verdere uitvoering van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en de ermee verbonden uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten
Met redenen omklede motie

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het rapport van de Verenigde Naties betreffende de waterkwaliteit in België
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van de chloridenverontreiniging van het grondwater in het Netebekken veroorzaakt door Tessenderlo Chemie

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verdere uitbouw van de kringloopcentra

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het stimuleren van het gebruik van katoenen luiers

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 20 maart 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Erik Matthijs

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 9.33 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over alternatieve waterbevoorrading voor bedrijven in de regio Kortrijk-Waregem

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over alternatieve waterbevoorrading voor bedrijven in de regio Kortrijk-Waregem.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het is niet de eerste keer dat we in deze commissie van gedachten wisselen over de alternatieve waterbevoorrading voor een niet onbelangrijk aantal bedrijven in de regio Kortrijk-Waregem. Mevrouw de minister, zoals u waarschijnlijk weet, heb ik vorige week minister Gabriels hierover ondervraagd. Er werden al verscheidene vergaderingen in de streek en op uw kabinet gehouden. Uw kabinet en dat van minister Gabriels zijn op zoek naar een oplossing.

Ik zal niet herhalen wat ik vorige week heb gezegd en geen gedetailleerd overzicht geven van de hele problematiek. We weten dat er reeds een aantal studies werden opgestart. Bij mijn weten werd echter tot op vandaag nog steeds geen definitieve regeringsbeslissing genomen om het probleem effectief en daadwerkelijk aan te pakken. Minister Gabriels heeft vorige week gezegd dat het de bedoeling is dat zijn en uw kabinet deze week een technische oplossing zouden aanbieden. Er zou dan zo spoedig mogelijk, eventueel volgende vrijdag, naar

de regering worden gegaan om een definitieve oplossing te bereiken.

Mevrouw de minister, de vergunning van verscheidene bedrijven om sokkelwater op te pompen, loopt af. Bekaert Textiles, een groot bedrijf, had de intentie om een Duitse firma over te plaatsen naar Waregem. Dit zou hebben geleid tot een tiental bijkomende arbeidsplaatsen. Het bedrijf had wel 40.000 kubieke meter bijkomend sokkelwater nodig. Dat is niet min.

We hebben er begrip voor dat de regering niet zo maar alles kan goedkeuren. Ik wil enkel aangeven dat een beslissing over de alternatieve waterbevoorrading en een gefaseerde verlenging van het oppompen van sokkelwater dringend nodig is.

Mevrouw de minister, wat is de concrete inhoud van het technisch voorstel, waarvan nu al weken sprake is ? In welke mate werd de haalbaarheid getoetst bij de betrokken bedrijven ? Wat is het financieel aandeel van uw departement in dit dossier ? Welke middelen zult u hiervoor ter beschikking stellen of zijn ze nog onderworpen aan de begrotingscontrole ? Wanneer wordt een definitieve beslissing genomen en wat is de concrete timing voor de uitvoering ? Niet onbelangrijk om weten is of het voorstel reeds ter toetsing werd voorgelegd aan de Europese instanties.

Welke houding zult u aannemen ten aanzien van de bedrijven voor wie de vergunning voor het oppompen van sokkelwater afloopt en die nog geen alternatief hebben ? Hoeveel bedrijven zullen in die situatie verkeren in functie van de gefaseerde aanpak zoals die is overeengekomen door u en minister Gabriels ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, het onderwerp is inderdaad al eerder aan bod

Dua

gekomen. De echte grootverbruikers van grondwater in deze regio zijn de textielsector in de omgeving van Kortrijk en de diepvriesgroentesector in Roeselare.

Met de bedrijven, Febeltex, de drinkwatermaatschappij VMW en de intercommunale Leiedal werd verscheidene malen overleg gepleegd. Het laatste overleg met de betrokkenen vond plaats op 23 januari 2003. Daar werd afgesproken dat de VMW in samenwerking met Leiedal het concept verder zou uitwerken en dat de administratie een voorstel van regelgevend kader voor het project zou voorleggen. Op woensdag 19 maart 2003 werd dit voorstel besproken tussen beide kabinetten en de administraties.

Het voorstel betreft de bouw van een waterbehandelingseenheid op het terrein van het RWZI in Waregem. In deze eenheid, die diverse processtappen omvat, zal het effluent van het RWZI verder worden gezuiverd tot bruikbaar proceswater. Vanaf de site van het RWZI zal het proceswater worden verpompt naar de diverse bedrijven. De realisatie van het pompstation en de aanleg van noodzakelijke transportleidingen maken deel uit van het technische voorstel. Het project verloopt in drie fasen, waarbij telkens een aantal bedrijven zullen worden aangesloten.

De bedrijven werden door zowel de stad Waregem als de intercommunale Leiedal bij het project betrokken. De technische haalbaarheid binnen de textielprocessen werd getoetst bij de textielbedrijven door middel van batchproeven met proceswater afkomstig uit een proefinstallatie. Deze installatie vormt de studiebasis van het waterbehandelingsconcept. De grootste bedrijven hebben zich geëngageerd om aan te sluiten tijdens de eerste fase van het project. Ondertussen legt de intercommunale contacten met de andere bedrijven om hen warm te maken voor die aansluiting.

Het technisch voorstel wordt nu door mijn diensten in samenspraak met de administratie Economie uitgewerkt tot een voorstel van regelgevend kader dat moet resulteren in een formele beslissing van de Vlaamse regering. Ik kan u op dit moment nog niet zeggen of we al zover staan dat we het nu al aan de regering kunnen voorleggen. Dat zal hoe dan ook nog maar een principiële beslissing zijn. In elk geval is het wel zo dat iedereen zo snel mogelijk vooruit wil gaan.

Het idee achter het concept is dat om de overgeëxploiteerde grondwaterlagen te beschermen de vergunningen voor het oppompen van grondwater sterk moeten worden teruggeschroefd. Dit zou dan eigenlijk gepaard moeten gaan met de verhoging van de grondwaterheffing voor de meest gevoelige en overgeëxploiteerde grondwaterlagen. Momenteel hebben we al een grondwaterheffing. Eigenlijk is het de bedoeling om een grondwaterheffing te hebben in relatie tot de kwetsbaarheid van de lagen, zodat er een modulering is. Dat wordt nu ook uitgewerkt.

Het streefdoel is een uitmiddeling van enerzijds de prijs die de aangesloten bedrijven moeten betalen voor het grijs water, en anderzijds de grondwaterheffing van de bedrijven die toch nog grondwater blijven oppompen. Anders ontstaat er een concurrentievervalsing ten nadele van de bedrijven die overschakelen op duurder grondwater. Heel die technische oefening moet dus ook gekoppeld worden aan een discussie over hoe we verder omgaan met die grondwaterheffing, maar die discussie mag de beslissing over het concrete project natuurlijk niet hypothekeren. Daarom ook voorzien we nu in die financiële middelen.

Er is overeengekomen dat de drinkwatermaatschappij voor 60 percent van de investeringen zou worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. Daarvan zou 30 percent voor rekening komen van Leefmilieu en 30 percent van Economie. Ik hoop dat minister Gabriëls dezelfde cijfers vermeld heeft inzake de verdeling. Dit zou dan neerkomen op ongeveer 1,7 miljoen euro voor elke minister. Die uiteindelijke financiering zal uiteraard gekoppeld moeten worden aan de besprekingen inzake de begrotingscontrole, want we hebben nu ook geen post waarop dat bedrag staat. Dat moet dus nog worden uitgewerkt.

Wanneer komt er dan een definitieve beslissing? Zodra de ontwerp teksten door beide ministers zijn goedgekeurd, kan het dossier worden voorbereid voor de Vlaamse regering. Wat de uitvoering betreft, moet men voor de eerste fase rekenen op een kleine 2 jaar vanaf de goedkeuring tot het ogenblik dat de eerste druppel grijs water geleverd kan worden.

Dan is er de toetsing aan de Europese regelgeving. Er is aan de administraties gevraagd om in voorbereiding van het regelgevend kader juridisch advies in te winnen, wat een toetsing aan de Europese regelgeving impliceert. In een eerste reactie blijkt dat er zowel in de kaderrichtlijn water als in de richtlijn stedelijk afvalwater aanknopingspunten zijn

Dua

om dergelijke projecten te ondersteunen. De kaderrichtlijn stelt dat de bepalingen inzake kosten-terugwinning voor waterdiensten niet beletten dat bepaalde preventieve of herstelmaatregelen worden gefinancierd om de doelstellingen van de richtlijn te bereiken. In die zin denk ik dus wel dat we een opening hebben. De richtlijn stedelijk afvalwater moedigt bovendien het hergebruik aan. In die zin past dat er dus ook in.

Zolang het grijswatercircuit niet operationeel is, willen we het standstillprincipe toepassen. Dat betekent dat vergunningen die aflopen, kunnen worden verlengd, zij het telkens voor een korte periode – bijvoorbeeld 2 jaar -, en dat uitbreiding van de huidige vergunde capaciteit niet mogelijk is. De bedrijven waarvan de vergunning vervalt voordat het grijs water beschikbaar komt, zullen door het indienen van een goed onderbouwd dossier moeten aantonen dat de onttrokken hoeveelheden grondwater inderdaad onontbeerlijk zijn voor hun bedrijfsvoering en dat er geen andere alternatieve waterbronnen kunnen worden aangesproken.

Het is niet mogelijk om in dit stadium precies te bepalen hoeveel bedrijven in de situatie zullen verkeren dat hun vergunning afloopt vooraleer het grijs water beschikbaar komt. Er is wel aan de intercommunale Leiedal gevraagd om een gedetailleerd tijdspad uit te stippelen voor de drie fasen van het project, waarbij voor elk van de bedrijven de desbetreffende gegevens worden bijgehouden. Op die manier kunnen we dat dan hanteren bij het afhandelen van de vergunningen. Voorlopig hebben we die gegevens van Leiedal echter nog niet gekregen. Het is natuurlijk wel evident dat we niet gaan zeggen dat ze vanaf morgen geen grondwater meer mogen oppompen als we weten dat er binnen 2 jaar een oplossing is.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mevrouw de minister, ik wil u uitdrukkelijk bedanken voor het klare, duidelijke en ook realistische antwoord. Vorige week heb ik aan minister Gabriels – op één vraag na – dezelfde vragen gesteld. Ik til er echt wel zwaar aan dat minister Gabriels zowel inzake timing als inzake inhoud zijn hand meerdere keren overspeeld heeft.

Hij heeft gezegd dat de kosten tussen uw en zijn kabinet zouden worden verdeeld. De bedragen zijn wel anders. U spreekt over 1,7 miljoen euro. Dat is dus ongeveer 68 miljoen frank. Minister Gabriels

daarentegen sprak over 50 miljoen frank. Dat geeft dus al geen vertrouwen in het antwoord van minister Gabriels.

Minister Gabriels heeft ook gezegd dat de eerste fase met vier bedrijven eind 2003 operationeel zal zijn. Eind 2004 komen er dan nog eens 27 bedrijven bij, die ook operationeel zullen zijn. Eind 2005 zal dat dan voor ongeveer veertig bedrijven gelden. Alles zal dan opgelost zijn.

Mevrouw de minister, laat er geen misverstand bestaan. Ik geloof u. Ik geloof u veeleer dan minister Gabriels wat de timing betreft. Er moet immers een bouwvergunning komen. Er is sprake van een hele procedure. Ik twijfelde al aan zijn antwoord en aan de verklaring dat er eind 2003 een aanbesteding zou zijn, maar ik ben goed van vertrouwen. De realiteit zal veeleer zijn zoals u stelt : in het beste geval zal binnen 2 jaar de eerste fase operationeel zijn.

Ondertussen heb ik het antwoord van minister Gabriels geanalyseerd, ook wat de begroting betreft. Ik geloof u eerder op dat vlak. U bent tenminste eerlijk. U zegt dat dit moet worden bekeken bij de begrotingscontrole. Voor minister Gabriels was dat allemaal dik in orde.

Minister Vera Dua : Hij heeft ook meer mogelijkheden dan ik om dit te doen binnen zijn begroting. Steun aan bedrijven behoort immers tot zijn bevoegdheid. Ik wil niet dat we tegen elkaar worden uitgespeeld op dat vlak. Wat de technische aspecten betreft, daar zijn wij mee bezig.

De heer Carl Decaluwe : Natuurlijk wil ik geen ministers tegen elkaar uitspelen op dit vlak, en niet alleen omdat de pers niet aanwezig is. Ik weet dat de wil groot is in dit dossier. U hebt al inspanningen gedaan terzake. Uw medewerkers zijn al naar het stadhuis van Waregem gekomen voor de bespreking van het project. Maar ik wil ook niet de valse schijn wekken dat dit alles opgelost is en dat de middelen er zijn. Ik stel gewoon vast dat het niet zo eenvoudig is om dat op een maand of twee te doen. Ik weet dat omdat we ook nog in de meerderheid hebben vertoefd. Daarom was ik wat verast door het antwoord van de minister van Economie. Mevrouw de minister, ik ben tevreden met uw antwoord. Waarschijnlijk gaat dit niet volgende week naar de regeringstafel. Men moet beseffen dat dit trager operationeel zal worden dan uw collega van Economie doet uitschijnen.

Ik denk dat er inzake de standstill sprake is van een correcte houding. De bedrijfsleiders krijgen ze-

Decaluwe

kerheid. Ze krijgen de geruststelling van de minister van Leefmilieu dat er een afstemming is zolang de gefaseerde aanpak loopt. Dat lijkt me de logica zelf. Maar een ander probleem dat u ook eens zou moeten aanpakken, mevrouw de minister, is het grensoverschrijdende. Ik ben geograaf en geoloog van opleiding. Ik weet dat de geologische lagen waarin het sokkelwater zit, georiënteerd zijn naar het noorden van Frankrijk. De Fransen kunnen dus perfect het water van onder onze voeten wegpompen. Minister Gabriëls reageerde daar nogal laconiek op. Hij stelde dat we vanuit Limburg het water wegpompen van onder de voeten van de Nederlanders. Men kan hier concrete alternatieven voorstellen, maar ondertussen blijft dit probleem bestaan. Het sokkelwater dient immers niet alleen voor het voornoemde doeleinde. Er is ook een probleem met de toekomstige drinkwatervoorziening. Daarom pleit ik ervoor dat u in het kader van het grensoverschrijdende milieuoverleg dit probleem zou aankaarten bij uw Franse collega's en met hen een gezamenlijk beleid zou voeren van duurzaamheid en van het behoud van het sokkelwater. Zo zou dit sokkelwaterpeil opnieuw wat kunnen stijgen. Nu zakt het immers met 1 meter per jaar. Dat moet worden tegengegaan. Men moet trachten de normale toestand terug te krijgen. We rekenen op u om dit aan te kaarten. Ik heb echter het gevoel dat het niet de laatste keer zal zijn dat we u onderwerpen in deze commissie, of minister Gabriëls in de commissie voor Economie.

Minister Vera Dua : Ik zou me niet teveel vastpinnen op de bedragen. We hebben een schatting gemaakt. De afspraak is dat er een 30/30-verhouding is. De rest moet worden gerecupereerd via de waterprijs. Naarmate het technische voorstel vordert, zal men de prijs beter kunnen inschatten.

U weet dat we waterverdragen hebben afgesloten. Zo is er onder meer het verdrag dat op het einde van vorig jaar werd getekend in Gent. Het is goed dat u deze opmerking maakte. Ik wil de grondwaterproblematiek nog eens expliciet aankaarten met Frankrijk.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer Johan De Roo treedt als voorzitter op.*

Interpellatie van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verdere uitvoering van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en de ermee verbonden uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verdere uitvoering van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en de ermee verbonden uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de problematiek van de bovengemeentelijke en gemeentelijke riolen staat volop in de belangstelling, ook bij de VVSG, net als de waterzuiveringsproblematiek. Midden vorig jaar hebt u verklaard dat Aquafin de opdracht had gekregen een ontwerp inzake zonerings-masterplanning te ontwikkelen voor heel Vlaanderen. Die ontwerpzoneringssystemen zouden de gemeenten een basis bieden om definitief die percelen af te bakenen waar in de toekomst zou moeten worden voorzien in individuele waterzuivering. De VMM zou die plannen toelichten aan elk gemeentebeheer.

In de studies van Aquafin voor die ontwerpzoneringssystemen – die we in deze commissie reeds hebben gezien – worden verschillende zones onderscheiden. Het gaat over een vijftal zones. Meer bepaald wordt erin bepaald welke wijken het best op kleinschalige waterzuiveringsinstallaties worden aangesloten, welke woongebieden door drukriolen moeten worden verbonden met grotere waterzuiveringsinstallaties, wie een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater moet bouwen, waar dat moet gebeuren, enzovoort.

Uw departement is van plan om deze masterplanning toe te passen vanaf het investeringsprogramma 2004.

Vorig jaar werden een aantal besluiten tot subsidiëring getroffen, waarover enkele collega's het reeds hebben gehad. Er is dus de budgettaire onuitvoerbaarheid van de plannen voor 2003.

Matthijs

Ik wil niet zozeer spreken over de moeilijkheden met de financiering waarover collega's het reeds hebben gehad, maar vooral over de stilzwijgende ombuiging van de planning, de verhoudingen tussen de vroegere planning en de nieuwe planning, de rol van de nieuwe speler VMW op het terrein, en de onduidelijkheid voor de lokale besturen bij dit alles.

De VMW is momenteel immers bezig met een ronde van Vlaanderen. In haar nota staat dat ze een dienstverleningscontract 'rioleringsbeheer op maat' kan aanbieden, dat ze de rioleringsaansluitingen gelijktijdig met de drinkweraansluiting kan uitvoeren, maar ook – en vooral – dat ze kan bijdragen tot de studie en aanleg van rioleringsprojecten. De minister sprak in haar persmededeling nochtans duidelijk over de rol van de VMM als verantwoordelijke voor de informatie hierover op het terrein en als partner en begeleider van de gemeenten om die keuze te maken.

Volgens de bepalingen uit de cluster 'water' van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Gewest en de gemeenten geldt dat 'de gemeente er zich toe verbindt om ten laatste 12 maanden na ontvangst vanwege het Vlaams Gewest, het nieuwe voorstel voor indeling van de zuiveringszones te verfijnen en al dan niet aangepast, te bekrachtigen'. Dit betekent dus een bekrachtiging van het initiële voorstel of, na bespreking, onderhandeling en terreinverkenning, het voorstellen van een aangepaste en verfijnde afbakening.

Mevrouw de minister, is er voor elk van de 308 Vlaamse gemeenten nu een zoneringsplan opge maakt ? Over hoeveel gemeenten gaat het precies ? Wanneer zullen de gemeenten – indien dit nog niet het geval is – worden gecontacteerd door de VMM voor de implementatie van de nieuwe zoneringsplan ? Klopt het dat in het uiteindelijke plaatje circa 60.000 woningen in Vlaanderen op IBA's zullen moeten aansluiten om in de toekomst aan de Europese normen te voldoen ? Klopt het dat zo'n 20 percent van alle woningen niet op een klassieke riool zal worden aangesloten, maar via een drukriool op grote RWZI's of KWZI's ?

Moeten de gemeenten tegen eind 2004 inderdaad bepalen wie er moet aansluiten en hoe ? Doen ze dat autonoom of is er een toezicht op hun plannen ?

Wat is nu de rol van de VMW in het geheel nu ? Voeren de VMM en de VMW overleg met elkaar

overleg ? Is er daarbij een interventie van het kabinet of de administratie ?

Is het zo dat de gemeenten die de cluster 'water' hebben onderschreven in de samenwerkingsovereenkomst tussen enerzijds het Vlaams Gewest en anderzijds de steden en gemeenten, het definitief plan voor de aansluitingen in 2003-2004 definitief en verplicht zullen moeten indienen ? Zijn ook de andere gemeenten daartoe verplicht ?

Kunt u aan de commissie een lijst bezorgen van de projecten die betoelaagd zijn in 2002, 2003 en 2004 ?

Is het juist dat er voor zo'n 100 miljoen euro rioleringswerken dreigen stil te vallen wegens een gebrek aan middelen vanwege het Vlaams Gewest ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, zoals meegedeeld in juli 2002 heb ik Aquafin de opdracht gegeven de zoneringsplannen te ontwikkelen voor heel Vlaanderen. De door Aquafin ontwikkelde methodologie werd ondertussen op mijn vraag ook door het Deens studie bureau COWI beoordeeld. Voor het onderzoek heeft COWI zich gebaseerd op de informatie die ter beschikking werd gesteld door Aquafin. COWI had daartoe overleg met zowel Aquafin, de VMM als de milieubeweging. Het was vooral de kritiek op het eerste voorstel die ons ertoe aangespoord heeft een 'second opinion' aan te vragen.

Op 23 september ontving ik het definitief rapport over de beoordeling van de zoneringsmethodiek 'Review of zoning methodology'. Op basis hiervan formuleerde COWI een aantal aanbevelingen ter verbetering en/of aanvulling van de door Aquafin gehanteerde methodiek. Ik wil wel beklemtonen dat de algemene beoordeling positief was.

Voor de zoneringsmethodiek werden volgende aanbevelingen gedaan. Gebieden waar momenteel nog geen bebouwing aanwezig is, maar die in de toekomst wel bebouwd zullen worden, moeten worden opgenomen in de opmaak van de ontwerp-zoneringskaarten. Daarnaast moeten kaarten worden nagekeken op eventuele onlogische fouten ten gevolge van manuele aanduidingen.

We hebben aan Aquafin gevraagd om het zoneringsplan aan te passen zodat ook rekening wordt gehouden met de toekomstige vuilvrachten en om daarna te starten met de opmaak van de ontwerpen van zoneringsplannen voor de 308 Vlaamse ge-

Dua

meenten. De opmaak van de zoneringsplannen kan pas geautomatiseerd verlopen als Aquafin beschikt over de digitale kad-scan kaarten. Nu wordt nog onderhandeld met de diensten van het kadaster over de aankoop van de gegevens. Aquafin kan pas starten als het over de gegevens beschikt, en het is nogal moeilijk om daar een timing op te plakken. Ik heb de VMM duidelijk gemaakt dat deze zomer zeker moet worden gestart met de rondgang bij de gemeenten.

De VMM werd belast met de voorstelling van de kaarten aan de gemeenten en werkt daartoe een procedure uit. Die procedure zal ook een wijze van goedkeuring van de kaarten inhouden en zal uiteraard juridisch worden verankerd zodat de kaarten geen vrijblijvende documenten zijn. De gemeenten zullen, zoals bepaald in de samenwerkingsovereenkomst, 12 maanden tijd krijgen om het definitief zoneringsplan te laten goedkeuren door de gemeenteraad. Die periode zal pas ingaan na het overmaken van de ontwerpen van zoneringsplannen aan de gemeenten. De procedure is geldig voor alle gemeenten en is onafhankelijk van het feit of de gemeenten de samenwerkingsovereenkomst hebben ondertekend.

Om de methodologie die Aquafin ontwikkelde te toetsen, werden voor een aantal proefgebieden al ontwerpzoneringkaarten opgemaakt. De methodologie spreekt zich niet uit over de aard van de aan te leggen infrastructuur, maar bepaalt alleen of het is aangewezen om collectief of individueel te zuiveren. Over het aantal woningen dat uiteindelijk een IBA moet plaatsen, kan ik nog geen uitsluitsel geven. Het aantal IBA's per gemeente verschilt sterk naargelang de ruimtelijke structuur in die gemeente. Het aantal zal hoger liggen in landelijke gemeenten. We kunnen al een eerste schatting maken op basis van een extrapolatie van de gegevens van een aantal proefgebieden. We hebben die proefgebieden gekozen omdat ze representatief zijn voor heel Vlaanderen. Het resultaat van de schatting is 40.000. Ik benadruk dat het slechts over een schatting gaat, het uiteindelijke aantal kan zowel groter als kleiner zijn. De gemeenten zullen kunnen beslissen om het aandeel IBA's te wijzigen omwille van economische en ecologische redenen. Op basis van de kaarten schatten we dat het er ongeveer 40.000 zullen zijn. Dat aantal is relatief beperkt in vergelijking met de getallen die vroeger circuleerden.

Uw vraag of gemeenten tegen 2004 moeten aangeven wie moet aansluiten, is een correcte inschatting. We hopen de timing te halen. Het is de bedoeling de bestaande planningsonduidelijkheid die vandaag zit vervat in de Vlarem-wetgeving, weg te werken door op kaartniveau eenduidig en afgeleid in de tijd aan te geven wie zal kunnen aansluiten op de riolering en wie zelf moet zuiveren. In elk geval komt er sturing van en toezicht op de gemeenten.

Over de rol van drinkwatermaatschappijen kan ik niet veel zeggen. Het gaat om intercommunales die een eigen bevoegdheid hebben. We discussiëren nog over de manier waarop we de BTW-problemen van Aquafin zullen oplossen. Het is nog te vroeg om ons uit te spreken over de beste oplossing. Gemeenten kunnen het beheer van het rioleringsstelsel overdragen aan derden zoals drinkwatermaatschappijen, wat niet wegneemt dat gemeenten verantwoordelijk blijven voor de aanleg.

Het klopt dat gemeenten die de cluster water hebben onderschreven in het convenant, het definitief plan voor de aansluitingen in 2003-2004 moeten indienen. Gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst niet hebben ondertekend, zullen het plan op een andere wijze, maar met dezelfde randvoorwaarden, moeten beoordelen.

Via e-mail hebt u nog een bijkomende vraag gesteld over de projecten. Ik heb aan de administratie een overzicht gevraagd van de projecten die in 2002 betoelaagd werden. De lange lijst is op mijn kabinet aangekomen en zal aan de commissiesecretaris worden overgemaakt. Ik schets u even de grote lijnen. Voor 2004 werden logischerwijze nog geen projecten betoelaagd, want er kunnen nog geen vastleggingen gebeuren. Voor 2003 heb ik omwille van het tekort aan kredieten voor het subsidiëren van alle technisch goedgekeurde projecten aan de VMM gevraagd om bijkomende evaluaties te maken zodat we prioriteiten kunnen stellen. De afdeling Water heeft meegedeeld dat 56 projecten klaarliggen om te worden vastgelegd. In het loop van het jaar zullen nog meer projecten worden vastgelegd. Als er bijkomende middelen komen, kunnen er natuurlijk meer projecten worden vastgelegd. We moeten de discussie van 2 weken geleden niet overdoen over de reden waarom zoveel projecten ter vastlegging klaarliggen met een overschrijding van het oorspronkelijke budget. Het zijn oude projecten die wachten op vastlegging.

– *De heer Patrick Lachaert treedt als voorzitter op.*

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Eric Matthijs : Mevrouw de minister, u hebt het over een overeenkomst tussen het kadaster en Aquafin over het opmaken van de kaarten. De overeenkomst is dus al klaar ?

Minister Vera Dua : Neen, de onderhandelingen lopen nog over het bedrag dat we moeten betalen.

De heer Eric Matthijs : We moeten een algemene oefening maken. De heer Lachaert heeft het al dikwijls gehad over een hydronautstudie. Op welke manier past die in de hele zaak ? Moeten de gemeenten zo'n studie opmaken, of is dat niet langer nodig ? Het is belangrijk om weten of daartoe nog in middelen moet worden voorzien. Wordt er nog betoelaagd ?

Daarnaast zijn er nog de problemen met de BTW-regeling. Ik heb gelezen dat er in het Overlegcomité een werkgroep werd opgericht om na te gaan hoe de regeling van 6 percent BTW kan worden toegepast op investeringsprojecten voor de waterzuivering. Mevrouw de minister, hoever staat het daar mee ?

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, de gemeente bepaalt of ze de hydronautstudie wenst uit te voeren. Ze kan helpen om de juiste informatie te geven voor een betere afbakening. We willen de inbreng van de gemeenten au sérieux nemen, want zij kennen de situatie ter plaatse beter.

Wat de BTW-regeling betreft, werd op het Overlegcomité afgesproken om iets aan het probleem te doen. Er moet wel rekening worden gehouden met de Europese context. Er moet eerst worden nagegaan of het terugdringen tot het oorspronkelijk percentage in overeenstemming is met de Europese reglementering.

De heer Erik Matthijs : Dit laatste heb ik niet gelezen in de conclusies van het Overlegcomité.

Minister Vera Dua : Dat is in elk geval de afspraak. Ik denk ook dat dit zo is genotuleerd.

De heer Erik Matthijs : We betalen dus op dit moment nog altijd 21 percent ?

Minister Vera Dua : Inderdaad.

De voorzitter : In de resolutie hebben alle partijen gevraagd dat de regering de zaak zou onderzoeken.

Het is een feitelijke noodzaak om een hydronautstudie op te maken. In de resolutie hebben we de

regering gevraagd of ze dat probleem eveneens zou willen onderzoeken en of ze die studie zou kunnen ondersteunen. Mevrouw de minister, u hebt een initiatief genomen inzake de AquaGIS-studies. Ze zouden ter beschikking worden gesteld van de gemeenten en steden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Matthijs werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het rapport van de Verenigde Naties betreffende de waterkwaliteit in België

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het rapport van de Verenigde Naties betreffende de waterkwaliteit in België.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het milieuduurzaamheidsrapport, dat verleden jaar door het World Economic Forum werd opgesteld, was zeer duidelijk : het ging niet goed met het milieu in België. We zakten toen inzake de milieuduurzaamheidsindex van een 79e naar een 127e op de 142 landen.

Vandaag echter, een jaar later, blijkt uit het World Water Development Report van de VN, dat België als laatste gerangschikt is op de 122 landen die aan deze studie werden onderworpen. Het gaat om een nieuw rapport waarin wordt voorspeld dat de wereldwijde watervoorraden de komende decennia met een derde zullen slinken als gevolg van de bevolkingsaan groei, de milieuvuiling en de klimaatverandering. Volgens de VN zal de grote

Van den Eynde

kwaal van de 21e eeuw niet honger of oorlog worden, maar gebrek aan proper water.

Mevrouw de minister, u en uw kabinet hebben via de media te kennen gegeven dat het VN-rapport op oudere cijfers is gebaseerd. Dit is ook een wederkerend fenomeen. Volgens uw woordvoester werd de heer Esty, een van de onderzoekers van het VN-rapport, erop gewezen dat er verkeerde cijfers zouden zijn gebruikt. Blijkbaar slaagt u er niet in om de onderzoekers de juiste cijfers aan bieden. Zodoende kunnen wij nu al voorspellen dat het rapport dat volgend jaar bekend zal worden gemaakt, er eveneens een zal zijn met verouderde gegevens. Zo zullen we nooit een duidelijk beeld krijgen van de werkelijke toestand van onze waterkwaliteit ten opzichte van de andere landen in de wereld.

Mevrouw de minister, het is hoog tijd om concrete initiatieven te ontwikkelen. Toch stellen we vast dat het inderdaad niet goed gaat met de waterkwaliteit in België, en daar heeft Vlaanderen zeker zijn aandeel in. De kwaliteit van het grond- en rivierwater is slecht. Ook het grondwater dat vrij schaars is, is sterk verontreinigd. In de commissie kwam deze problematiek al meermaals aan de orde. De VMM had in haar rapport van 2001 over de oppervlaktewateren vastgesteld dat de kwaliteit ervan in dat jaar zou stagneren, hoewel er 12 nieuwe RWZI's in gebruik werden genomen. Dit betekent dat er nog steeds geen verbetering is van de kwaliteit van onze oppervlaktewateren, ondanks grote investeringen. Hieruit blijkt dat onze waterzuiveringsinstallaties er niet in slagen de waterkwaliteit te verhogen. Ook het aantal huishoudens dat niet is aangesloten op het rioleringsstelsel is mee verantwoordelijk voor de slechte kwaliteit. Dat probleem is daarnet al ruim aan bod gekomen tijdens de interpellatie van de heer Matthijs.

Mevrouw de minister, welke concrete acties hebben nu al geleid tot een vooruitgang inzake de gestelde problemen? Wanneer zullen de structurele hervormingen eindelijk leiden tot een verbetering van de waterkwaliteit? In het debat over de wateroverlast is het probleem van de collectoren al meermaals aan bod gekomen. Ze blijken niet bestand tegen opeenvolgende overstromingen, want ze zijn maar voorzien op vijf overstromingen per jaar. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

Zware bodemverontreinigingen hebben er meermaals toe geleid dat ons grondwater wordt aangestast. Daar bestaan verscheidene dossiers over. Toch

blijkt dat we in Vlaanderen nog onvoldoende het grondwater kunnen beschermen tegen verontreiniging. Dit vergt uiteraard een concrete aanpak, vooreerst inzake bodemonderzoek en vervolgens inzake bodemsanering.

Wat het afkoppelingsbeleid betreft, moeten er eveneens een aantal dringende maatregelen worden genomen die ertoe kunnen bijdragen dat de industrie niet langer ons oppervlaktewater vervuult. Mevrouw de minister, hoever staat het daarmee?

Ook al zijn de cijfers van dit milieुरapport misschien betwistbaar, toch kan dit rapport een enorme stimulans zijn om een innoverend waterbeleid te ontwikkelen. Uiteraard kan het ontwerp van decreet houdende het integraal waterbeleid zeker een bijdrage leveren tot een betere waterkwaliteit. Toch is het van groot belang om ook andere oorzaken zeer snel aan te pakken zodat de waterkwaliteit de volgende jaren gevoelig zal verbeteren.

Mevrouw de minister, u noemt de gebruikte cijfers hopeloos verouderd. Ook bij de vorige milieुरapporten werd dit argument telkens gebruikt. Kunt u me zeggen welke initiatieven u hebt genomen om de VN en de onderzoekers juiste gegevens aan te reiken? Hoe verklaart u dat de cijfers nog slechter zijn dan verleden jaar?

Wordt er interministerieel overleg gepleegd om de resultaten en de beoordeling van dit milieुरapport te bespreken? Wat is bijvoorbeeld de inbreng en de houding van Wallonië en Brussel inzake de slechte waterkwaliteitsbeoordeling in België door de VN? Welke concrete initiatieven denkt u te kunnen nemen om de verontreiniging van grondwater door bodemverontreiniging te voorkomen? Wat is de stand van zaken van het afkoppelingsbeleid? Op welke wijze denkt u een tandje te kunnen bijsteken in de werking van de waterzuiveringsinstallaties? De werking van deze installaties laat immers meermaals te wensen over. Wat is volgens u de grootste struikelblok in uw beleid ten aanzien van water, en op welke manier denkt u het probleem op te lossen?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, vooraf wil ik u medelen dat ik het officieel bericht heb gekregen dat UNEP, het United Nations Environmental Program van de VN, zich volledig van het Unesco-rapport distantieert. In het bericht staat dat bij het overnemen van de gegevens uit het ESI-rapport (Environmental Sustainability Index), de auteurs zich volgens UNEP niet

Dua

bewust waren van belangrijke beperkingen van de waterkwaliteitsindicatoren.

Het ging om een gesimplificeerde aanpak. Niet alleen werd het betwiste ESI-rapport gebruikt, het zou zelfs gaan om de oudere versie van 2001 en niet die van 2002. De methodologie om de waterkwaliteit voor een land in één cijfer uit te drukken, is wetenschappelijk niet verantwoord gezien de zeer grote verschillen die tussen meetpunten kunnen optreden. Voor de ontwikkelingslanden, waarvoor een groot aantal gegevens voor ESI ontbrak, hebben de initiële auteurs volgens UNEP toegegeven dat ze zich op een aantal volledig uit de lucht gegrepen extrapolaties hebben gebaseerd.

UNEP beraadt er zich op dit moment over wat vanuit strategisch oogpunt de beste reactie is op dit rapport. Ze moet rekening houden met een aantal overwegingen. Enerzijds wenst ze niet publiekelijk het hele World Water Development Report (WWDR) te discreditieren, maar ze wenst evenmin het noodsignaal te minimaliseren over de waterstress die zich in de meeste landen begint voor te doen tengevolge van niet-duurzame ontwikkelingen. Anderzijds wil ze haar grondige ervaring en methodologie inzake rapportering over milieukwaliteit in de wereld wél verdedigen. Er zijn rapporten waarin we ook niet goed scoren, maar waar we op een realistische plaats staan. Ik denk daarbij aan de GEO-rapporten. Men heeft zich voorgenomen binnen de VN te voorkomen dat dergelijke vergissingen door andere agentschappen worden begaan. Dit moet gebeuren via een voorafgaande coördinatie met UNEP.

Volgens het persbericht van de Unesco van 5 maart 2003 staat België op de laatste plaats op een totaal van 122 landen voor wat de indicator Waterkwaliteit betreft. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft bijkomende informatie opgevraagd, zowel bij de coördinator van het Unescorapport als bij de auteurs van ESI. Hieruit bleek dat de cijfers in dit rapport afkomstig zijn van het eerste ESI-rapport van 2001. De gegevens zijn dan ook compleet achterhaald.

De ESI-indicator Waterkwaliteit bestaat uit vier parameters : opgeloste zuurstof, fosforconcentratie, elektrische geleidbaarheid en zwevende stoffen. Deze vier basisparameters zijn op zich belangrijk, maar geven een te simplistisch beeld van de waterkwaliteit. De voetnoot in het Unescorapport WWDR, die stelt dat de indicator zou zijn gebaseerd op verschillende factoren zoals kwantiteit en

kwantiteit van zoetwater, in het bijzonder grondwater, afvalwaterinstallaties en juridische aspecten, blijkt niet juist te zijn.

Uit de analyse van de resultaten van ESI 2001 door de VMM bleek dat de berekeningen voor de waterkwaliteit gebaseerd waren op sterk verouderde en weinig representatieve gegevens afkomstig uit een zeer oud bestand van UNEP, namelijk het Global Environmental Monitoring System. De beschikbaarheid van data voor waterkwaliteit is zeer beperkt. Afhankelijk van de parameter zijn er slechts cijfers voor 29 tot 36 procent van de landen. In het rapport worden onze – niet-recente – cijfers gebruikt. Over een groot aantal landen zijn er bovendien geen gegevens bekend. De auteurs wijzen er zelf op dat het zeer moeilijk is schattingen te maken.

Voor België hebben de auteurs zich voor de vier parameters gebaseerd op ESI-gegevens. Die gegevens dateren echter van 1991 en 1993 ! Voor Vlaanderen gaat het om drie meetpunten : het Kanaal Gent-Terneuzen in Zelzate, de Schelde in Doel – van nature brak water met uiteraard een hoge geleidbaarheid – en de Maas in Lanaken. Voor België gaat het om tien meetpunten. Daarvan liggen zeven meetpunten aan de Belgisch-Franse en Belgisch-Luxemburgse grens. Ze geven dus de waterkwaliteit weer van de Leie, Schelde, Maas en Spierbeek op het moment dat deze waterlopen België binnenstromen. Deze gegevens geven dus de vervuiling van het water weer op het moment dat het water in 1991 in ons land binnenstroomde. De keuze van die meetplaatsen werd bepaald door een Europese richtlijn. We moeten meten wat er binnenkomt uit het buitenland.

In Vlaanderen hebben we zelf meer dan 1.000 meetpunten. De meetresultaten voor Vlaanderen tonen duidelijk aan dat de waterkwaliteit in de periode 1990-2000 merkbaar verbeterd is.

Mevrouw Van den Eynde, we hebben verscheidene initiatieven genomen voor de verbetering van de data-aanlevering. Ik heb de VMM gevraagd medewerkers te sturen naar de ESI-auteurs bij de Columbia University. Dat is ook gebeurd. We hebben de actuele gegevens doorgezonden naar de databank van het UNEP. Ook hebben we een nieuw VMM-personeelslid aangeworven, speciaal als verantwoordelijke voor de internationale rapportering. Toen medewerkers de Columbia University hebben bezocht naar aanleiding van die eerste rapporten hebben professor Levy en zijn medewerkers bevestigd dat er foutieve berekeningen zijn gebeurd. In 2003 werd geen nieuw rapport gepubli-

Dua

ceerd. Misschien heeft dat iets te maken met de kritiek die ze hebben gekregen. Er komt voorlopig dus geen nieuw rapport, maar het oude rapport is een eigen leven beginnen leiden en werd opgenomen in allerlei andere internationale rapporten.

In juli 2002 heeft de VMM aangepaste cijfers doorgestuurd naar het UNEP. De data betreffen 16 relevante meetplaatsen en 21 kwaliteitsparameters en bestrijken de periode 1990-2001. Als gevolg van de vernieuwde contacten zijn we in het bezit gekomen van een soort 'operational guide', die internationaal werd opgesteld en waarin wordt beschreven onder welke vorm de data moeten worden geleverd. Vanaf 2003 zal de VMM jaarlijks rapporteren volgens deze richtlijnen. Dat zal het de auteurs wellicht gemakkelijker maken de juiste gegevens op te nemen. Een voltijds personeelslid is nu bezig met de internationale datalevering. We zullen dus moeten wachten op een nieuw rapport in 2004.

Eind januari 2003 hebben de leden van de CCIM-stuurgroep, de coördinatiecommissie internationaal milieubeleid van alle overheden, ook de federale, een bespreking gehad met professor Esty, de maker van het rapport. Hij was op bezoek in Brussel. We hebben er onmiddellijk al het mogelijke aan gedaan om die man toch minstens te spreken te krijgen. Hij heeft een korte toelichting gegeven over ESI 2002. De Universiteit van Luik had een zeer grondige wetenschappelijke analyse gemaakt van dit rapport. Met andere woorden, ze hadden er brandhout van gemaakt. Ze hebben dat uitgebreid meegedeeld aan de professor. Hun argumenten waren dat de gegevens niet geschikt, te oud en niet representatief waren, en dat er een zeer beperkte geografische verspreiding was. Ze hebben ook een herberekening gemaakt op basis van de juiste cijfers. Daaruit blijkt dat België van de 141e naar de 73e plaats zou gaan. Dat is natuurlijk nog altijd niet goed, maar dit geeft een meer realistische inschatting van onze positie op wereldniveau. Daarna volgde er een uitgebreide vragenronde, waarbij iedereen wees op de knelpunten. Professor Esty heeft afgesproken dat hij ons rapport uitgebreid zou bestuderen en verder contact zou houden.

Ook binnen de CCIM-subwerkgroep Statistiek Water werd het probleem aangekaart. Daar heeft men nu ook duidelijkere afspraken gemaakt over het doorsturen van informatie.

Ook naar aanleiding van het recente rapport waarover uw interpellatie gaat, is er intensief overleg gepleegd tussen de gewesten om een Belgische re-

actie op de slechte positie van België voor te bereiden. Er is afgesproken dat minister Foret, die België nu vertegenwoordigt in Kyoto op het derde Wereld Water Forum, dit gezamenlijke standpunt zal verdedigen. Er is afgesproken dat de Belgische delegatie tijdens het forum contact zal opnemen met het UNEP om dit standpunt aan hen te overhandigen. Ik maak me echter niet veel illusies daarover. Als een bepaalde professor een studie maakt, is het zeer moeilijk voor diezelfde professor om toe te geven dat het een slechte studie is. Maar er rijzen toch wel vragen over de wijze waarop zo'n internationaal rapport de wereld wordt ingestuurd. Om het even welke professor in België kan zoiets maken. Dat wordt dan vervolgens naar iedereen gezonden en geldt als de waarheid.

Dan was er de vraag naar concrete initiatieven om de verontreiniging van grondwater door bodemverontreiniging te voorkomen. Ik wil even herhalen dat het Unesco-rapport geen rekening houdt met grondwater, in tegenstelling tot wat in de kranten werd beweerd. Maar natuurlijk zijn we volop bezig met maatregelen om het grondwater te beschermen. Er is de hele nitratenproblematiek, waarop we gisteren in de plenaire vergadering uitgebreid zijn teruggekomen. Het mestbeleid is in de eerste plaats gericht op de bescherming, ook van ons grondwater, tegen nutriënten. We hebben een uitgebreid meetnet om de toestand te evalueren en te bekijken of het beleid wel werkt. Inzake pesticiden is er een gericht reductiebeleid. Er werd een draaiboek opgesteld dat alternatieven aanreikt voor pesticiden. Naar aanleiding van de wetgeving die door dit parlement is goedgekeurd inzake een verbod op pesticidengebruik door openbare diensten werd een grote communicatiecampagne opgestart onder de titel 'Zonder is gezonder'. Door al die acties proberen we de kwaliteit van ons grondwater te verbeteren. In het kader van de afbakening van nieuwe kwetsbare gebieden wordt er nu trouwens een grondwatermeetnet van 2.100 punten uitgebouwd. Zo kunnen we die toestand voortdurend volgen en elk jaar de nodige maatregelen nemen inzake de afbakening van gebieden.

Over het afkoppelingsbeleid kunnen we uren discussiëren. Ik geef een overzicht in vogelvlucht. U weet dat er een nieuwe omzendbrief is inzake de beoordeling van de verenigbaarheid van de lozing van bedrijfsafvalwater in de openbare riolering, met de beleidsaanpak inzake RWZI's. Die brief bepaalt wanneer een bedrijf in de riool kan lozen en wanneer niet. De omzendbrief geeft in eerste orde een aantal richtlijnen. Voor een aantal bedrijven, de zogenaamde niet-P-bedrijven of niet-prioritaire bedrijven moet afvalwater worden verwerkt in de

Dua

RWZI's. Die beoordeling gebeurt op basis van de samenstelling van het afvalwater. Dan zijn er de P-bedrijven. Bij sommige ervan kan het water worden verwerkt in RWZI's, op voorwaarde dat het een win-winsituatie is. Een voorbeeld daarvan is het afvalwater van een koekjesfabriek. Dat kan zeer goed zijn om een RWZI beter te doen werken, daar dit afvalwater zeer veel nutriënten bevat en de bacteriën zo meer voedsel hebben. Een RWZI kan daar dus baat bij hebben. Het bedrijf kan, mits betaling van de diensten, zo ook een bijdrage leveren. Andere bedrijven moeten afkoppelen. Dat zijn dan bedrijven waarvan het afvalwater qua samenstelling absoluut niet geschikt is voor een dergelijk systeem, bijvoorbeeld omdat het teveel zware metalen bevat. Het bedrijf moet daar ofwel de nodige zelfzuivering doen, ofwel een stappenplan opstellen om zijn productiesysteem aan te passen zodat er geen vervuiling meer is. Op die manier hebben we dus een nieuwe categorie-indeling van de bedrijven gemaakt. Er is daartoe een speciale commissie opgericht, namelijk de Administratieve Opvolgingscommissie Afvalwater (Adopa). Die maakt per zuiveringszone een doorlichting van alle P-bedrijven om te bekijken wat de concrete oplossing kan zijn voor die bedrijven. Voor die bedrijven is dat ook goed. Zo krijgen ze rechtszekerheid en definitief uitsluitsel over de vraag of ze moeten afkoppelen of dat ze kunnen blijven op de RWZI.

In 2002 werden 45 zuiveringszones besproken. In totaal werd die analyse al gemaakt voor 203 P-bedrijven. Er zijn 58 bedrijven waarvoor afkoppeling het enige voorstel is. Deze bedrijven mogen dus niet meer lozen in de riolen naar de RWZI. Voor 22 bedrijven werd bevestigd dat de rioolozing wel kan. Daar kunnen dan aangepaste voorwaarden worden opgelegd. Voor 36 bedrijven is er een verankering als niet-P-bedrijf en kan men dus zuiveren binnen de basiscapaciteit. Deze bedrijven kunnen dan ook worden behandeld zoals de andere installaties die kunnen lozen in de rioolzuivering. In de overige gevallen moet in samenspraak met het bedrijf worden gekozen voor zelfzuivering en afkoppeling, met de eventuele aanleg van een effluentleiding, of voor een aanpassing van het productieproces zodat het bedrijf beantwoordt aan de normen van de omzendbrief.

Het is de doelstelling van Adopa om tegen eind 2003 alle zuiveringszones waarin P-bedrijven lozen, te hebben doorgelicht. Tegen eind 2003 hopen we dus duidelijkheid te kunnen geven aan alle bedrijven, maar ook een verbetering te hebben bewerk-

stelligd van de werking van de RWZI's en op milieuvlak.

De gemiddelde effluentconcentraties van de waterzuiveringsinstallaties beantwoorden aan de normen van de richtlijn Stedelijk Afvalwater, maar dat is een gemiddelde. Individueel bekeken zijn er nog 24 installaties die niet voldoen. Deze waterzuiveringsinstallaties zijn opgenomen in dat rollend renovatieprogramma waarvoor we elk begrotingsjaar geld voor reserveren. Zo zullen ze kunnen worden aangepast om tot een betere effluentkwaliteit te komen.

Over het rendement per RWZI hebben we ook al vaak gediscussieerd. Dan gaat het over de verdunning en het fenomeen van de onderbelasting : ondanks een verhoogde aansluitingsgraad stijgt de hoeveelheid vuil dat wordt gezuiverd niet evenredig. Naarmate we meer aansluiten komt er immers meer water en relatief minder vuil. De remedie daarvoor is te collecteren op een betere manier.

Dat is ook ons uitgangspunt bij de goedkeuring van projecten van Aquafin en de gemeenten : het komt er niet op aan zoveel mogelijk rioolbuizen in de grond te stoppen, het komt erop aan net die buizen erin te stoppen waarvan we de garantie hebben dat er veel vuilvracht en minder water zal komen. We proberen dit dus bij te sturen met de gemeenten, maar ook via het investeringsprogramma van Aquafin. Alleszins is het toezicht, ook op de bestaande leidingen, van essentieel belang.

Misschien hebt u ook het artikel van de Leuvense burgemeester Tobback gelezen. Hij stelde tot zijn grote verbazing vast meer kilometers riolen te hebben dan gedacht. Maar – en dat is wel zeer goed – nu is er in een aantal gemeenten een systeem waarin wordt bekeken of de riolen nog functioneren, of er geen bodem- of grachtwater in de riolering komt. Dat is essentieel om de concentratie aan vuil te verhogen. Voor elke RWZI is nu ook een detailonderzoek opgestart, zeker bij die RWZI's die slecht werken, om te kijken waar die parasitaire debieten zich bevinden en hoe we dat kunnen verhelpen.

Tot slot vroeg u me wat volgens mij de grootste struikelblok is in mijn beleid ten aanzien van water. Er zijn vier essentiële zaken. Er is de afstemming tussen het gemeentelijke en het bovengemeentelijke vlak. Daarbij zijn vooral de uitdagingen op het gemeentelijke vlak wat collectering betreft enorm, ook financieel.

Dua

Dat brengt me meteen tot mijn tweede punt. Er moet een discussie komen over de financiering van het waterbeleid. Als we optellen wat er nog moet gebeuren en bedenken dat we genoodzaakt zijn dit te doen binnen een termijn die wordt opgelegd in de Europese richtlijnen, dan moet er onvermijdelijk een andere vorm van financiering komen. Een aantal gemeenten doen dat trouwens al. Dan heb ik het over de rioolrecht.

Essentieel is ook een grotere kennis van hoe het gesteld is met onze waterzuiveringsinfrastructuur en de knelpunten daarbinnen. Op dat vlak hebben we al grote stappen voorwaarts gezet. We moeten prioriteiten leggen bij het aanpakken van bepaalde knelpunten, maar over dat laatste punt kunnen we natuurlijk een hele dag discussiëren. De voorzitter zal dat beamen.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Toch heb ik een aantal opmerkingen. Inzake dat rapport zullen er inderdaad een aantal verkeerde gegevens zijn gebruikt en een aantal dingen zijn inderdaad niet te vergelijken.

U zegt dat de cijfers van het rapport van 2001 zijn gebruikt, en niet van 2002. Dat is echter ook niet mogelijk, want er zijn nog geen gegevens bekendgemaakt of nog geen jaarrapporten opgesteld.

Minister Vera Dua : Er zijn twee ESI-rapporten opgesteld, ESI 2001 en ESI 2002. Dat is geen belangrijk argument, want in de beide rapporten baseert men zich op cijfers van 1999.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Men kan bezwaarlijk cijfers van 2002 gebruiken. Die zijn nog niet bekend. Ook voor ons zijn ze niet bekend.

Toch vind ik dat dit rapport een stimulans kan zijn om het waterbeleid bij te sturen – zo ben ik toch ingesteld. Als ze mij een negatief signaal geven, dan ben ik nog meer gemotiveerd om daar iets aan te doen.

Dan is er nog uw opmerking over de aanpak van het grondwater dat vervuild wordt door de bodemverontreiniging. U hebt het daar enkel over de landbouwproblematiek. Ik zou eigenlijk liever hebben dat we ons meer zouden richten op de problematiek van de stortten. Dat heb ik vorige week ook

al in een vraag naar voren gebracht. Ik denk dat we nog altijd niet goed weten welke verontreiniging een aantal stortten aanrichten met betrekking tot ons grondwater.

Mevrouw de minister, het zou ten slotte ook heel nuttig zijn als we in deze commissie verder zouden debatteren over water. U zegt zelf dat u daar een hele dag over zou kunnen debatteren. In het kader van het congres dat momenteel in Kyoto wordt gehouden, denk ik dat het zeker een nuttig gegeven zou zijn om op basis van dat komende rapport daarover eens met de commissie te debatteren.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw Van den Eynde, het beste wat een minister van Leefmilieu kan overkomen, is een slecht rapport. Dat kan de vraag naar middelen helpen onderbouwen. Het mag echter geen onnozel rapport zijn, want dan sta ik ook nergens. Dit rapport is nu zodanig absurd dat het ook voor mij geen bijkomende argumentatie is om te stellen : 'Wij moeten verbeteren, want wij staan laatst.' Er is geen kat die dat gelooft, en dat is natuurlijk ook zo niet.

Wat het grondwater betreft, hebt u natuurlijk gelijk. Dat gaat echter over punctuele problemen die meestal gedetecteerd worden en onmiddellijk aangepakt worden. De belangrijkste problemen inzake grondwaterkwaliteit zijn echter toch vooral te vinden op het gebied van pesticiden en nutriënten. Zeer specifiek kan het dan nog gaan over andere zaken, zoals stortten of blackpoints. Meestal zijn dergelijke zaken echter beter onder controle dan die horizontale grijze verontreiniging.

De voorzitter : Wat de vraag naar een debat betreft, zal de commissie nagaan hoe dit eventueel kan worden georganiseerd.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van de chloridenverontreiniging van het grondwater in het Netebekken veroorzaakt door Tessenderlo Chemie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Martelaer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van de chloridenverontreiniging van het grondwater in het Netebekken veroorzaakt door Tessenderlo Chemie.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de minister, in december 2001 hebt u een persmededeling gegeven met betrekking tot een tussentijds onderzoeksrapport. U hebt toen informatie gegeven over de ernstige verontreiniging van grondwaterlagen in het Netebekken.

Er werd toen vastgesteld dat de verontreiniging met chloriden niet beperkt bleef tot het oppervlaktewater, maar dat de zoutindringing tot meer dan 100 meter diep ging en dat er tevens sprake was van een verzilting van het grondwater in de overstromingsgebieden langs de Laak en vermoedelijk ook de Winterbeek. Er werd een oorzakelijke relatie gelegd met de bedrijvengroep Tessenderlo Chemie, die via haar vestigingen in Tessenderlo en Ham reeds tientallen jaren zeer grote vrachten zout loost. In deze persmededeling werd ook gesproken over de lozing van belangrijke vrachten zware metalen en radioactieve stoffen.

Mevrouw de minister, wegens de verontrustende resultaten van dit tussentijds rapport stelde u dat u een aantal maatregelen zou nemen. Ik som ze even op. U zou een versnelling van het onderzoek naar de situatie in het Demerbekken laten uitvoeren. U zou de opvolgingscommissie en de betrokken gemeenten en provincies op de hoogte brengen van de resultaten en de geboekte voortgang. U zou maatregelen nemen met betrekking tot de afkoppeling en sanering van de twee bezinkingsbekkens aan de vestiging van Ham en Tessenderlo. De OVAM zou de haalbaarheid onderzoeken om de lopende studies te laten erkennen als eerste stap in het bodemsaneringsdossier en de procedure te laten opstarten om de verontreinigde zones te laten opnemen in het register van verontreinigde gronden. Met het bedrijf en met andere betrokken diensten zou een overleg worden opgestart om te komen tot het aanpassen van de voorwaarden van de milieuvergunning, zodat op termijn de basis-kwaliteitsdoelstellingen gehaald kunnen worden.

In het kader van de bekkenbeheersplannen voor Nete en Demer zou een ecologisch herstelplan opgesteld worden conform de principes van de Europese kaderrichtlijn Water.

Mevrouw de minister, we zijn ondertussen ruim een jaar later. Wat is de stand van zaken met betrekking tot deze maatregelen die u zou nemen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw De Martelaer, het dossier waar u naar verwijst, is natuurlijk een bijzonder moeilijk dossier. Het gaat immers om een groot bedrijf, dat toch wel verantwoordelijk is voor een enorme historische verontreiniging. Ook nu zorgt het nog altijd voor milieuproblemen. Er is hier eigenlijk een goede link tussen het ene en het andere. Er is het theoretisch debat over de verbetering van het leefmilieu. Daarnaast is er dan de praktische aanpak bij een bedrijf waar toch heel wat mensen tewerkgesteld zijn.

Op 7 december 2001 heb ik naar aanleiding van de vrij alarmerende resultaten over chloridenverontreiniging in het bekken van de Nete en de Demer aangekondigd dat ik een dringend saneringsplan voor beide rivierbekkens meer dan noodzakelijk vond. De historische verontreiniging van het Nete- en Demerbekken, met onder meer hoge concentraties van zware metalen, gecombineerd met de verontrustende meetresultaten over de aanwezigheid van chloridenverontreiniging in de diepere grondwaterlagen, deden me besluiten om in een hogere versnelling te gaan wat betreft de aanpak van deze verontreiniging.

Onmiddellijk na het bekend worden van de tussentijdse resultaten over de kwaliteit van het grondwater en oppervlaktewater van de Laak en de Winterbeek – respectievelijk het Nete- en Demerbekken – heb ik een administratieve werkgroep aan het werk gezet om versneld een ecologisch herstelplan voor de beide bekkens uit te werken. Deze werkgroep heeft in de voorbije 2 jaar een uitvoerig onderzoek begeleid, dat als opzet had de verontreiniging zo gedetailleerd mogelijk in kaart te brengen. Door de ongunstige weersomstandigheden van februari-maart 2002 en de zeer natte toestand – overstroomd gebied – heeft dit onderzoek enige vertraging opgelopen. Intussen zijn de onderzoeken dan toch afgerond, en deze bevestigen de ernst van de situatie.

Momenteel loopt bij de OVAM de procedure om deze onderzoeken conform te verklaren als oriënterend bodemonderzoek. Dat is de eerste stap in

Dua

de procedure van het bodemsaneringsdecreet. Vanaf het moment dat dit onderzoek conform zal worden verklaard, zullen de betrokken percelen opgenomen worden in het register van de verontreinigde gronden. De eigenaars van deze percelen zullen van deze verontreiniging in kennis worden gesteld via de aflevering van een individueel bodemattest. Dit zal eerstdaags gebeuren.

Naast de procedure in het kader van het bodemsaneringsdecreet hebben de administratieve werkgroep en mijn medewerkers verschillende betrokken actoren ontvangen om te peilen naar hun visie op een ecologisch herstelplan voor de Laak en de Winterbeek. Er werden in dit verband gesprekken gevoerd met onder meer het bedrijf, de vakbonden, de betrokken gemeentebesturen en een delegatie van de milieu- en natuurverenigingen. Deze onderschreven allemaal het belang van een oplossing ten gronde, maar ze wezen terzelfder tijd op het belang van de werkgelegenheid voor de regio.

De werkzaamheden van de administratieve werkgroep werden intussen doorkruist door een verzoek tot ambtshalve wijziging van de milieuvergunningvoorwaarden. Op 11 februari 2003 werd met name door de VZW Natuurpunt en de VZW Bond Beter Leefmilieu bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Limburg een verzoek ingediend, conform artikel 45 van titel I van het Vlaamse, tot wijziging van de lozingsvoorwaarden van de milieuvergunning. De bestendige deputatie van de provincie Limburg zal zich in eerste aanleg over dit verzoek moeten uitspreken. Als daartegen beroep wordt ingesteld, zal het natuurlijk nog verder moeten worden bekeken.

Er is dus toch wel een structurele stroomversnelling in het dossier. Er is immers een officieel verzoek ingediend inzake de wijziging van de milieuvergunningvoorwaarden.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik stel vast dat er ondertussen heel wat werk is geleverd. De algemene vraag blijft echter hoe we ecologie en economie op de beste manier met elkaar kunnen verzoenen. Alle partners zijn het er wel over eens dat er grote problemen zijn, maar ook het bedrijf moet mee willen in een spoor dat leidt naar een samengaan van economisch en ecologisch functioneren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verdere uitbouw van de kringloopcentra

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verdere uitbouw van de kringloopcentra.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de voorbije tien jaar hebben de kringloopcentra zich enorm ontwikkeld. In 2001 werd voor 20.600 ton aan herbruikbare goederen ingezameld. Dat komt neer op 3,5 kilogram per inwoner. Er zijn op dit ogenblik negentig winkelpunten en in totaal 2 miljoen kopers. Er werken 1.500 betaalde krachten of 1.275 voltijdse equivalenten. Van deze krachten is 70 percent laaggeschoold. Het project van de kringloopcentra is dus duidelijk een verzoening van economische, ecologische en sociale doelstellingen.

Mevrouw de minister, ondanks deze cijfers zijn er nog enorme groeikansen voor deze sector. Volgens een studie van de OVAM zou er een jaarlijks inzamelingspotentieel van 6 tot 8 kilogram per inwoner zijn. Nu zit men aan 3,5 kilogram. Reeds in 2001 heeft de sector gewezen op het dringend structureel personeelstekort in de kringloopcentra. In 2002 werd een studie uitgevoerd door de VZW Hefboom. Het rapport daarvan werd in april 2002 aan u en aan minister Landuyt overhandigd met de vraag om een gemeenschappelijke beleidsvisie te ontwikkelen. De VZW riep op om voor de kringloopsector een duurzame ontwikkeling op lange termijn mogelijk te maken.

Vorig jaar is er een uitbreidingsronde gekomen voor de sociale werkplaatsen. Voor de kringloopcentra heeft dat echter niet veel bijkomende plaatsen opgeleverd. Van de 300 gevraagde plaatsen werden er slechts 10 toegewezen. In feite zijn er dus nog altijd ongeveer 300 openstaande plaatsen in deze sector. Hierdoor zitten de kringloopcentra uiteraard met een probleem. Sommigen stellen zelfs dat de doelstellingen van de sector moeten worden teruggeschoefd. Er zijn zelfs winkels die stopgezet moeten worden. Openingsuren moeten

Laurys

worden aangepast. De werkdruk stijgt. De milieudoelstellingen kunnen niet verder gehaald worden. Vooral voor de kringloopcentra in Limburg en Vlaams-Brabant zijn er problemen.

Toevallig heeft vandaag Het Belang van Limburg een artikel gewijd aan de problematiek van de kringwinkels, zoals ze nu worden genoemd. In dat artikel worden twee getuigenissen gegeven van mensen die inderdaad bevestigen dat de sector in de problemen raakt omdat er geen bijkomende aanwervingen meer kunnen gebeuren.

Vorige maand heb ik hierover aan minister Landuyt een vraag gesteld. Ik heb hem daarbij onder meer gevraagd of hij overwoog om in de sociale-tewerkstellingssector nog te voorzien in bijkomende plaatsen voor de kringloopcentra. In zijn antwoord heeft de minister toen meegedeeld dat zijn inspanningen in dit terrein voldoende geweest zijn. Van de 2.022 voltijdse equivalenten voor de sociale tewerkstelling werken er 685 in de kringloopcentra. Bovendien is er een eigen systeem van invoegbedrijven. Terwijl normaal gezien via een degressieve loonsubsidie deze invoegbedrijven vanaf het derde jaar zelfbedruipend moeten zijn, blijft hier een loontegemoetkoming van 35 percent gewaarborgd.

Hetzelfde geldt ongeveer voor de buitenschoolse kinderopvang. Via tewerkstellingsprojecten wil men wel helpen bij de opstart van dergelijke projecten. Als het echter gaat om een duurzame inplanting van het project, moet eigenlijk de sector zelf ook investeren. Minister Landuyt heeft dus eigenlijk gezegd dat dit inzake tewerkstelling niet gesubsidieerd kan blijven worden. Eigenlijk moet men dus vanuit de sector bepaalde middelen vragen.

Mevrouw de minister, zijn er concrete plannen? Hebt u een langetermijnvisie voor die kringloopcentra? Bent u bereid in middelen te voorzien voor uitbreiding en voor bijkomende tewerkstellingsmaatregelen? Mijns inziens moeten die centra de mogelijkheden krijgen om tegemoet te komen aan een behoefte die door niemand betwist wordt.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Laurys, de werking van de kringloopcentra is voor mij enorm belangrijk. Daarbij verwijs ik naar de bepalingen inzake kringloopcentra en hergebruik in het nieuwe Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-

2007 waarin de rol van de kringloopcentra wordt vastgelegd. Een kringwinkel of kringloopcentrum geeft mijns inziens een bijzonder concrete invulling aan wat wij onder 'kringloopeconomie' verstaan en waardoor afval kan worden vermeden.

Het is helaas geen gemakkelijk dossier. Voor de benodigde 300 FTE-werkplaatsen die eigenlijk nu al noodzakelijk zijn, kan omwille van juridische en financiële redenen op dit ogenblik alleen een beroep gedaan worden op de kredieten die minister Landuyt ter beschikking heeft.

Op langere termijn zullen ook vanuit de leefmilieubegroting de nodige budgettaire middelen gezocht moeten worden. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een systeem dat ook in samenwerking met tewerkstelling is uitgewerkt voor de zogenaamde groene jobs. Hierbij zou het dus echt om cofinanciering gaan.

Meer kan ik hier voorlopig niet over zeggen omdat ik ook niet wens om de bal zomaar door te spelen naar minister Landuyt. Ik ben wel vragende partij dat hij op korte termijn een oplossing zoekt binnen zijn mogelijkheden zodat er toch al werkplaatsen in de sector kunnen bijkomen. Dit kan al wat druk van de ketel halen. Op korte termijn zal ik met minister Landuyt en de koepel van de kringloopcentra rond de tafel zitten om te werken aan een structurele oplossing, zoals net vermeld.

Tijdens deze legislatuur werden wel al heel wat inspanningen gedaan voor de kringloopcentra. Deze inspanningen lonen de moeite, omdat die ten goede komen aan de tewerkstelling van een bepaalde categorie van mensen die daar sterk behoefte aan hebben. Ik hoop dus op een goede afloop van het dossier waarover we binnenkort opnieuw overleg zullen plegen.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mevrouw de minister, uit uw antwoord begrijp ik dat er dus niets zal worden gedaan. Minister Landuyt zegt immers dat er van hem geen soelaas verwacht moet worden. Hij heeft duidelijk gezegd dat hij geen bijkomende middelen zal vrijmaken voor de kringloopcentra en dat hij in dat kader geen bijkomende werkplaatsen zal creëren. Hij heeft daaraan toegevoegd dat de sector zelf over de brug moet komen en dat de overheid niet overal via tewerkstellingsprojecten bepaalde zaken moet ondersteunen. Nu zegt u dat minister Landuyt voor middelen moet zorgen.

Minister Vera Dua : Voor het zoeken naar eventuele bijkomende middelen moeten we naar beide begrotingen kijken. Ik heb echter vooral de nadruk gelegd op het feit dat we niet over een juridische basis beschikken om dat zomaar te doen. Er moet in ieder geval een initiatief komen van minister Landuyt die dit samen met het federale niveau moet bekijken.

De heer Jan Laurys : We zullen dit in ieder geval blijven opvolgen, want ik vrees dat er geen middelen zullen worden vrijgemaakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het stimuleren van het gebruik van katoenen luiers

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het stimuleren van het gebruik van katoenen luiers.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, een OVAM-studie heeft aangetoond dat ongeveer 16 percent van het restafval uit luiers bestaat, en uit een proefproject bij jonge moeders in het Heilig Hartziekenhuis in Leuven blijkt dat ongeveer 5 percent van de jonge ouders voor herbruikbare katoenen luiers kiest. Dit is een aanzienlijk groter percentage dan in de rest van Vlaanderen. Dit heeft waarschijnlijk ook te maken met het subsidiëringsproject dat het Leuvense stadsbestuur opzette om de afvalberg te verminderen. Uit de evaluatie van dat project blijkt dat een goede informatie en een financiële stimulans heel wat jonge ouders kunnen overtuigen mee te helpen aan het verminderen van de afvalberg.

Een kind produceert tot zijn derde jaar ongeveer 5.000 vieze luiers. Een gebruikte luier weegt ongeveer 204 gram. Dat alles is dus goed voor ongeveer 575 ton luierafval per jaar – en daar zijn de incontinentiepatiënten en bejaarden niet bijgerekend. Mevrouw de minister, hebt u concrete plannen om die enorme luierberg te verminderen ? Hoe wilt u dat doen ?

Het Leuvense voorbeeld toont duidelijk aan dat er heel wat jonge ouders bereid zijn om over te schakelen op de katoenen en milieuvriendelijke luiers als ze daartoe op de juiste manier worden gestimuleerd. In Leuven bijvoorbeeld kregen de kersverse ouders een stedelijke toelage van 100 euro voor die aankoop van katoenen herbruikbare luiers. Daarnaast krijgen de bereidwillige gezinnen ook nog eens een bon waarmee ze voor 60 euro aan vuilniszakken kunnen gaan kopen. 55 Leuvense ouders hebben van het stedelijke aanbod gebruikgemaakt en dus die toelage van 100 euro aangevraagd voor het gebruik van recycleerbare katoenen luiers. Momenteel zou zelfs 5 percent van de Leuvense ouders voor herbruikbare luiers kiezen. Is dit volgens u de juiste manier om luiers en milieubescherming enigszins op elkaar af te stemmen ? Kent u het Leuvense initiatief ? Wat denkt u ervan ?

Het is duidelijk dat katoen milieuvriendelijker is dan plastic. Of katoenen luiers daardoor milieuvriendelijker zijn dan wegwerpluiers, is evenwel minder duidelijk. Door het gebruik van katoenen luiers zal de afvalberg wel gereduceerd worden, maar ook het wassen van die katoenen luiers heeft vanzelfsprekend ook heel wat nadelige gevolgen voor het milieu. Voor de ouders is de wegwerpluier wel de gemakkelijkste keuze. Een ander voordeel van de wegwerpluier is dat die beduidend minder risico geeft op infecties. Dit blijkt uit navragen bij kinderkribbes.

Het Leuvense initiatief is een lokaal project en krijgt ook navolging in andere gemeenten. Plant u een gecoördineerde Vlaamse actie waarin gemeenten die initiatieven nemen om de luierberg te beperken, worden gesteund ?

Wegwerpluiers hoeven echter niet zomaar in de vuilniszak gestapt te worden. Om het probleem in zijn geheel en efficiënt aan te pakken, biedt de Nederlandse gemeente Arnhem haar inwoners, als eerste in Europa, de mogelijkheid om gebruikte papieren luiers in speciale containers te gooien. Die worden dan naar het Canadese recyclingbedrijf Knowaste gebracht dat in Arnhem een filiaal heeft opgericht. Dat bedrijf wint uit dat afval papierpulp, plastic en SAP, dat zijn absorbente polymeren. Na dat verwerkingsproces blijft er nauwelijks afval over te blijven.

Twee jaar geleden begon deze firma ook met het inzamelen bij ziekenhuizen en verzorgingsinstellingen. Elk uur rollen in dat bedrijf 10 samengeperste balen schone papiervezels van de band. Concreet betekent dit de redding voor 840 bomen. Van het oude pulp maakt men opnieuw papier. De pulp in

Merckx-Van Goey

de luiers is van bijzonder goede kwaliteit en hoeft niet meer opnieuw gebleekt te worden. Plastic wordt teruggewonnen en dit teruggewonnen materiaal wordt gebruikt als absorptiemiddel voor olie-resten of voor de aanmaak van dikwandige plastic of voor plasticfolie. Uit een en ander blijkt dat er toch heel wat bestemmings- of hergebruikmogelijkheden zijn voor die herwonnen grondstoffen.

Ook voor het inzamelen had men een nieuw systeem uitgedokterd. Er was bijvoorbeeld voorzien in een inzamelpunt in de crèches. Het grote nadeel blijft wel de recyclingkost, want die ligt op 8 frank per kilogram, wat meer is dan de kost van verbranding van restfractie.

Naar verluidt zouden medewerkers van Watco en de OVAM het bedrijf Knowaste bezocht hebben. Werd dit werkbezoek reeds geëvalueerd ? Wat bent u van plan met de resultaten van die evaluatie te doen ? Overweegt u het Leuvens project uit te breiden tot heel Vlaanderen ? Of verwijst u in dit verband gewoon naar de bestaande convenants en naar de bestaande subsidiebesluiten ? Overweegt u een specifieke aanmoediging of ondersteuning van dit soort preventie ?

Verdedigt u het subsidiëren van katoenen luiers door gemeentebesturen waardoor bijvoorbeeld 5 percent van de Leuvense moeders bereid is om in het initiatief te stappen ? Maar wat dan met de RVT's voor wie dit geen onmiddellijke oplossing biedt ? Die RVT's hebben immers meer nood aan een goede wijze van verwerking van wegwerpluiers.

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, bij de behandeling van het Afvalstoffenplan bleek inderdaad dat de wegwerpluiers de afvalberg sterk beïnvloeden.

Ik kan me vinden in het Leuvense project waarbij een toelage wordt toegekend aan ouders die gebruikmaken van katoenen luiers. In de praktijk blijkt echter dat een aantal gemeenten net omgekeerd te werk gaan en dus het verkeerde signaal geven.

Ik geef het voorbeeld van Bilzen waar ongeveer een jaar gelden het Diftar-systeem werd ingevoerd. De invoering van dat systeem, waarbij de afvalcontainers gewogen worden, bleek na verloop van tijd vooral aanzienlijke financiële gevolgen te hebben

voor de ouders van kleine kinderen. Als tegemoetkoming aan die gezinnen heeft de gemeenteraad van Bilzen voorzien in een subsidie van ongeveer 25 euro per jaar en per kind jonger dan 3 jaar. Hiermee wordt mijns inziens een verkeerd signaal gegeven.

Partijgenoten van mevrouw Merckx lachten me uit toen ik voorstelde om het Leuvens systeem in te voeren. Ze merkten op dat we niet moeten terugkeren naar de Middeleeuwen. Ik begrijp natuurlijk dat veel ouders de katoenen luiers niet zo makkelijk vinden.

Mevrouw de minister, zult u initiatieven nemen om de gemeenten aan te moedigen om subsidies te verstrekken aan mensen die katoenen luiers gebruiken ? Zult u het apart verwerken van luiers aanmoedigen ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in opvolging van de ladder van Lansink moet worden geprobeerd om ook de katoenen luiers te promoten. Dat moet vooral op gemeentelijk niveau gebeuren. De hele organisatie berust trouwens bij de gemeenten. Ook recyclage is belangrijk, want de berg luiers is hoog. De Vlaamse overheid kan terzake niet veel doen, behalve een algemeen kader schetsen voor het verminderen van de totale afvalberg. Heel wat gemeenten nemen reeds initiatieven voor het recycleren van luiers.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, over dit onderwerp werd al heel veel gediscussieerd. De zaak moet vanuit verschillende invalshoeken worden bekeken.

In 2002 werd in opdracht van de OVAM een onderzoek uitgevoerd over de productie, de selectieve inzameling en verwerking van incontinentie- en luierafval. Het onderzoek had tot doel om de problematiek van de wegwerpluiers in kaart te brengen en een aantal mogelijke oplossingen aan te reiken.

Uit het onderzoek blijkt dat er jaarlijks ongeveer 28.500 ton incontinentie- en luierafval ontstaat in de verzorgingssector, in de kinderdagverblijven en in de opvanginstellingen. Daarnaast is nog ongeveer 75.600 ton luierafval afkomstig van de opvanggezinnen en de huishoudens. Jaarlijks is er dus 104.000 ton incontinentie- en luierafval dat mo-

Dua

menteel alleen voor eindverwerking, storten of verbranden, in aanmerking komt.

In het licht van het onderzoek werden een aantal scenario's onderzocht om de impact van dit afval op de eindverwerkingscapaciteit te verminderen. Een van de scenario's is het selectief inzamelen van het afval zodat het kan worden gerecycleerd. De uiteindelijke conclusie van het onderzoek is dat er momenteel geen eenduidig scenario als dé oplossing uit de bus is gekomen. Elk scenario, ook recyclage, heeft enorme logistieke, organisatorische en financiële implicaties. Inzamelen bij de instellingen behoort misschien nog tot de mogelijkheden, maar een afzonderlijke inzameling bij de gezinnen, is veel moeilijker. Er moet rekening worden gehouden met de timing, want een zak luiers kan geen 14 dagen in een keuken blijven staan omwille van de geurhinder.

Er werd dus niet resoluut gekozen voor het scenario van de selectieve inzameling en recyclage. Toch zal het scenario wel voort worden opgevolgd door de OVAM, want het klopt dat het een aantal perspectieven biedt. Een grote moeilijkheid is de verspreide locatie. Bij normale afvalophaling wordt bij iedereen langsgegaan, maar voor het ophalen van luiers zou alleen bij de mensen met kleine kinderen moeten worden langsgegaan. De afzonderlijke selectieve inzamelstructuur uitbouwen is logistiek en financieel zeker niet makkelijk.

Op dit moment zijn ongeveer 20 gemeenten gestart met een eigen project over herbruikbare luiers, vergelijkbaar met het Leuvens initiatief. De OVAM is de opdrachtgever van het proefproject in het Heilig Hartziekenhuis te Leuven. Na afloop van dit proefproject op het einde van 2003 zal een verdere strategie worden uitgewerkt om het gebruik van herbruikbare luiers te promoten in het Vlaams Gewest. Mevrouw Vertriest heeft gelijk dat het initiatief bij de lokale overheid moet liggen. De Vlaamse overheid kan wel de nodige ondersteuning bieden, een kader schetsen en sensibiliseren.

We opteren dus voor een combinatie van verschillende scenario's. Op basis van die keuze werden reeds een aantal initiatieven genomen. Het subsidiebesluit van 29 maart 2002 bepaalt dat de gemeenten en intercommunales de mogelijkheid hebben om herbruikbare luiers aan te kopen met 70 percent subsidies van het Vlaams Gewest. Die luiers worden ter beschikking gesteld van de inwoners. Dit is een uitvoering van actie 35 van het Huishoudelijkeafvalstoffenplan.

Het Huishoudelijkeafvalstoffenplan bevat ook actie 27 : onderzoek naar en bekendmaking van herbruikbare luiers. Sensibiliseren is een delicate materie. Sommige vrouwen en mannen zien het gebruik van herbruikbare luiers goed zitten, maar vele andere zijn er geen voorstander van. Als beide partners werken, is het immers niet zo eenvoudig om de wegwerpluiers te bannen. Ik heb – vooral van vrouwen – al veel negatieve reacties gehoord op het herinvoeren van herbruikbare luiers. We moeten ons vooral richten op de doelgroep die wel graag herbruikbare luiers gebruikt. Aan die mensen moeten we de nodige informatie en ondersteuning bieden. Het is trouwens jammer voor de discussie dat mevrouw Guns niet aanwezig is, want zij is een fervent tegenstander van de herbruikbare luiers. Het thema wekt bij vrouwen heel gemengde gevoelens op.

Het uitvoeringsplan bevat ook actie 70 of het onderzoek naar en opzetten van een aangepast beleid inzake luiers, en actie 73 of het opstellen van een beheersplan en het optimaliseren van de inzameling van afval van de thuiszorg, want onze aandacht is vooral toegespitst op de thuiszorg en de kinderopvangcentra. Via proefprojecten moeten we een stap vooruit kunnen zetten in de organisatie van de ophaling.

Actie 70 stelt ook voor om het Vlarea-besluit aan te passen. De ontwerptekst voor die aanpassing werd reeds principieel goedgekeurd door de regering en bevindt zich nu bij de Raad van State. In de tekst staat dat de producenten en invoerders van luiers een plan moeten opstellen voor de inzameling, het hergebruik, de recyclage en de verwerking van luiers en voor de financiering ervan. We zetten dus een eerste stap in de richting van het sensibiliseren van de producenten van luiers. Ze moeten alles wat gericht is op de recyclage mee financieren. Dit zal een belangrijk wettelijk ankerpunt zijn voor het actieplan over luiers.

Mevrouw Merckx, ik ben dus van mening dat de twee wegen moeten worden bewandeld met als uiteindelijk doelstelling minder luiers in de restfractie die voor eindverwerking in aanmerking komt.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, ik kan het niet beter samenvatten dan de minister op het einde van haar antwoord heeft gedaan. Het is niet mijn bedoeling dat de overheid bepaalt wat ouders en verzorgers moeten doen, maar het is belangrijk om de juiste signalen te geven en om te sensibiliseren.

Merckx-Van Goey

Hoe minder luierafval in de restfractie terecht komt, hoe lager de kostprijs ervan zal zijn. Natuurlijk mogen we het comfort niet uit het oog verliezen. We zullen de zaak verder opvolgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.18 uur.*
